

Nro 24.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Septembernek 19-dik napján 1794.
esztendőben.*

B E T S.

Múlt Vasárnap igen szép tüzi játékot adott Sturwer úr a' Praterben, mellynek szemlélésére a' nézők közt mind a' Felséges Császár és Császárné, mind a' Fels. fő hertzegek és herczeg asszonyok meg jelentenek.

E' nap lévén a' kereszt fel emelésének innep napja is, a' szokás szerént gyűllést tartottak az udvarnál a' keresztes dámák, mellyben, a' Fels. Császárné, mint ezen rendnek védelmező asszonya és fő mesternéje, 28 nagy születésű dámát vett fel abba, kik közt nyóltzan voltak rész szerént magyar vérből származtak, rész szerént ma-

gyar Mágnásoknak hitveseik, u. m. Báró *Lusinsky Anna*, született Henter asszony; B. *Vécsey Terésia*, szül. Gr. *Zichy* asszony; Gr. *Batthyáni Terésia*, született *Stubenberg* asszony; *Dessöffy Rószalia* Grófné, szül. *Lassert* Báró asszony; Gr. *Althan Magdolna*; Gr. *Kolonics Károlina*, szül. Gr. *Haugvicz* asszony; Báró *Kemény Teresia* született Gróf *Batthyáni* asszony; és Gróf *Althan Mária Anna*.

Mészáros Generál Májor urat, a' ki mind a' múlt Török, mind a' jelenvaló Frantzia háborúban, sok jeles próbáit adta vitézi virtusainak, és a' Fels. Austriai házhoz való hívségének, mind két nembeli maradékaira nézve Báróságra méltottatta Felséges Királyunk emelni.

Hadi Történetek.

Albert Saxóniai Kir. hertzeg azt írja *Sept. 6* ik napján *Schweezingeni* fő kvártélyából, hogy az előtt harmad nappal, u. m. *Sept. 4*-dikén *Blücher* Prusszus Generál Májor lesbe állította *Völher* kapitányt *Weisenheim* mellett, a' Frantzia portázni járó gyalogok ellen; a' ki is véletlenül reájok ütvén, sokakat le aprított, két all-tisztet pedig és 7 köz embert el fogott közzülök.

Ugyan ez a' fellyebb említett *Blücher* Generál Májor meg únván seregeinek a' Frantziák által lett szüntelen való nyúghatatlankodtatását, erőssen fel tette magában, hogy majd bé fizet nékiek. E' végre *Sept. 4* dik napján követett éjjel, *Ivernois* fő Strázsamester vezérlése alatt 100 gyalog és vadász katonát, *Battenberg* mellett lesbe állitatott, önnön maga pedig a' huszárokból, dragonyosokból, és könnyűszerű lovasokból álló tábori külső vigyázó sereggel kis *Zoarbaeck* bement, 's a' mennyire lehetett, el rejtezvén, lest vetett a' *Bubenheim* ből portára ki járnai szokott patriótáknak.

Ivernois fő Strázsamestert, előbb, mint sem kellett volna, meg sajditván az ellenség, vissza

fordúlt, ne hogy, mint másszor is már rajta megtörtént, törbe essen. De így is keveset segíthetett magán, mivel ki ugratván *Blücher* Generál lovassaival les-helyéből, közibe vágott a' Fr. gyalogságnak, és nem keveset aprított le, 's fogott el közzülök. Onnan lett vissza térésének alkalmatosságával *Kerzenheimnál* ismét egynéhány 100 gyalog, és 50 lovas Frantziára bukkant, ezeket is meg támadta vitéz lovasaival, meg ölt 300-at, 1 tiszte, 1 Strázsamestert, 1 káplárt és 62 köz embert el fogott; a' többit pedig úgy megrettentette, hogy azt sem tudták ijedtekben, melylyik szögeletébe rejtezzenek a' sűrű erdőnek. — *Blücher* Generál jelentése szerént, eggy köz emberénél többet el nem vészett, kettő pedig sebet kapott.

Fouroni fő kvártélyából azt írja Gr. *Clerfayt* hadi Tármaster, hogy azon nap érkezett légyen táborába a' *Valencziai* capituláció szerént szabadon botsáttatott Cs. K. őriző sereg.

Gróf *Clerfayt* azt is jelenti a' Fels. udvari hadi Cancelláriához küldött tudósításában, hogy a' mint a' spionok hirül vitték, nagy erővel, és sebességgel nyomúl feléje a' Fr. ármádia; hanem hova igyekezzen, a' *Maas* vize felé é, vagy másuvá, még ekkorig ki nem tanulhatta.

Német Birodalom.

Kolóniát, mind régiségére, mind nagyságára, mind népességére nézve, a' legnevezetesebb városai közzé lehet számlálni a' N. Birodalomnak, melly kies fekvésére, pompás és számos templomaira, klastromaira, az ott lakó sok papságra, és szent ereklyékre nézve, *Német Rómának* nevezetik. A' régi fortificációnak módja szerént, vastag kőfalakkal, 83 tornyokkal, három sántzal, és 24 kapukkal vagyon meg erősítettve. Első helyet érdemel az úgy neveztetett Német Birodalombeli szabad városok közt, az az, azok közt a' városok közt, a' mellyeknek ülések és vokok

vagyon a' *Regensburgi* szüntelen tartó diaetán, egyenesen a' R. Császártól függ, és a' hozzá tartozó vidékkel égyütt, az oda való nagy méltóságú polgári Előjáróktól kórmányoztatik. Nem régiben egy különös levelet küldöttek a' Frantzia északi ármádiánál lévő nemzeti biztosok a' *Kolóniai* magistratushoz, mellynek rövid summája e' vala: A' Frantzia respUBLICÁnak, úgymond, gyözödelmeskedő fegyverei nem sokára városoknak kö-falaihoz fognak nyomúlni. Az abba lejendő bé menetelünknek alkalmazatosságával tsendesen és barátságosan fogjuk magunkat a' lakosok eránt viselni, meg lévén arról gyözettette, hogy ottan sok derék, és a' Frantzia szabadság's egyenlőség alkotmányának kedvező lakosok táltattassanak. Ahozképest szükség leszen a' Magistratusnak szorgalmatossan vigyázni, hogy addig is, t. i. a' republicanusoknak oda érkezéséig, tsendesség és jó rend tartattasson; hogy az aristocratiai principiumoknak hirdetése által meg ne veztegezzék a' közönséges újság írók a' népet; hogy hamis úton módon ne ótsárollyák a' Frantzia nemzetet s. a. t. *Fistula dulce canit volucrum dum decipit auceps*, az az, igen édesen szokott hangzani a' madár fogónak sípja, a' midön törbe akarja a' madarakat ejteni. — Bátor igen édes és tsinos hangja légyen is ezen *Kolóniába* küldött Fr. levélnek; de még is minden igaz, és hazáját, nemzeti szabadságát, és vallását szerező értelmes ember borzad és reszket annak hallásán, 's anynyival inkább a' Frantzia ármádiának hozzájok való közelgetésének hírére. Mint tsalárd és vérszopó pennából folyt irást nem is itilte azt a' *Kolóniai* magistrátus méltónak lenni a' ki hirdette-tésre.

A' *Würtembergi* uralkodó hertzegnek minap tett serkentő proclamatiója igen hasznos vólt. Azóltától fogva szüntelen szaporodik a' *Svéviai* kerületben, a' hazájoknak védelmezésére fel buzdúlt, és fegyvert kötött lakosoknak Izáma, úgy annyira, hogy a' múlt hólnapnak végén, már 40

ezer főből állott, a' kik szüntelen gyakorolják magokat a' fegyverben, és akármelly szempillantásban is készek hazájok bóldogságának vérrel füstölgő óltárán élteket fel áldozni. — A' *Durlachi* Marchionatusnak hiv lakosai is nagy számmal fogtak fegyvert, és mintha ugyan regularis katonaság volna, úgy tudják magokat abban gyakorlani. — A' *Moguntziai* katonai őrizet 13 ezer emberre fog öregbitetni, és még most is szüntelen jobbitatnak és szaporítatnak a' városnak védelmező erősségei.

Eggy Német Birodalombeli közönséges újság író azon panaszokodik, hogy a' szövetséges armádiának *Austriai Belgiomból* lett ki jövetelétől fogva, nemcsak a' *Brüsszeli*, és más Belgiomi, hanem még a' Frantzia Országi, Hollándiai és Angliai közönséges levelek is vagy egészen ki maradtak, vagy eggy két postával későbbben járnak, mint ennekelötte. A' *Hamburgi* Correspondensnek Párisi levelező baráttya is halgaini kezdett. Mellyből az a' következés, hogy sok fontos dolgok homályban fognak e' világ előtt maradni.

Frigyes Belgyiom.

A' *Pichegrü* Fr. Generál armádiája a' *Brédai* kerületben táborozik. — Az Orániai örökös herczeg 4000 embert küldött, a' *Sluysi* őrizetnek segítségére, de már későn esett a' dolog, mivel szemek láttára mentenek bé abba a' Frantziák. Aug. 27 dikén ment ki abból a' Hollándiai őrizet, és minden fegyverét le rakván, *Duyn* Generállal egyetemben *Brüggébe* vitettek hadi fogásra. *Sluysnek* el foglaltatása után mindgyárt *Hülst* alá mentek a' Frantziák, és azt is fel kérték.

Lengyel Ország.

Néhány közönséges levelek azt beszélik, hogy a' Lengyel Confoederatusok alattomban ki

küldött kémjeik által meg háborították déli Prussziának eddig volt tsendességét, és hogy számos parasztok fegyvert fogván, sok törvénytelenséget visznek végbe. Ahozképest múlt hólnapnak 23 dikan egy proclamatiót tétetett közönségessé a' Posnániai Kir. immediata Commissió, mellyben azoknak, a' kik a' fegyvert le teszik királyi kegyelem, azoknak pedig, a' kik továbbá is engedetlenkednek, kemény büntetés igirtetik. — Némmelny magános levelek szerént, nemcsak déli, hanem napnyúgoti Prusszia is fel háborodott. — A' déli Prussziai posta utak éppen nem bátorságosok a' zenebonáskodó, és imitt amott kóborló Lengyel confoederatusok miatt. — Nem régiben 1470 tallért rablottak el a' *Sochaczewi* rendes postától.

A' *Berlini* levelek szerént ismét Orosz kézbén vagyon *Kurlándiának* fő városa *Libeau*, mellyre hét Orosz fregatták ütöttek tengeri oldaláról, 's ki is verték onnan a' Lengyeleket. A' *Kurlandiai* hertzeg, nagyobb bátorságnak okáért, *Mie-tauból Rigába* ment által. Ugyan ezen fellyebb említett levelek beszélik azt is, hogy *Grodno* és *Wilna* közt véres viadal esett az Oroszok és Lengyelek közt, mellyben 2000 ember maradt az utólsóbbak közül a' tsata piatzon. Az Oroszokat *Galliczin* hertzeg vezette. Az *Oderai Frankfurtumnak* bátorsága végett, 81 lovas és 50 gyalog katonák küldettek oda (*Frankfurtum* közel esik Lengyel Ország szélihez.)

A' *Lythvániai* confoederált seregnék Oroszok által lett meg verettetéséről, és *Wilna* városának el vétetéséről, következő hiteles tudósítást vettünk. Kezére vévén *Wielohurski* Generál a' *Lythvániai* seregnék fő kórmányát, *Lyda* mellett táborba szállott. Az Oroszok, mint fortélyos hadakozó emberek, itten is hadi fortéllyal éltek, és az alatt, mig egynéhány ezer emberből álló sereg *Novogrod* felől a' Lengyeleket nyúghatatlanokdtatta, 's *Wielohurski* Generálnak

figyelmezettségét magára húzta volna, más és erősebb Orosz sereg *Wilna* ellen ment, mellynek avantgardéja mingyárt rajta ütött a' város alatt 4000 emberrel táborozó *Grabovski* Generálison, egész corpusát elszéleztette, és a' nálla lévő egész artillériát a' *Wilja* vizébe hányni kényszerítette. Ezen Orosz avantgardé, az az, előjáró sereg hirtelen lett előnyomulásának még ekkorig egyéb következése nem vólt, hanem hogy egynéhány száz Sarmaták küldettek a' más világra, és *Wilna* külső városainak egy része általok meggyújtott. Hogyha tsendesebben bántak volna a' dologgal, és bé várták volna az Orosz seregnek derekát, még akkor elvehették volna *Wilnát*. Fülébe menvén *Wielohorski* Generálnak e' történetnek hire, észre vette az Oroszoknak fortélyát, de késő, ellenek indította seregét, de ekkor is már későn, mivel addig amazok egy olly tábor helyet választottak *Wilna* előtt egy mélföldnre magoknak, 's annyira bé sántzolták magokat, hogy lehetetlenség vólt közel hozzájuk férni, és nagy veszedelem nélkül velek üstökbe kapni. Előre el látván *Wielohurski* Generál, hogy lehetetlen volna nékie az Oroszok ellen szerentséssen hadakozni, mingyárt által adta a' Lythvániai seregeknek kórmányát *Chlevinski* Generálnak, 's elment az ármádiától, hová, hová nem, bizonytalan. Ekkor *Knorring* és *Subow* Orosz Generálok magokhoz húzván a' több imitt amott vigyázott Orosz seregeket, Aug. 12 dik napján, reggeli 4 órakor meg támadták a' Lythvániai Lengyel ármádiát, rövid velek vólt viaskodások után megverték, széllyel üzték, 's *Wilna* városát el foglalták, és 2000 főből álló őrizetet hagyván abban, *Grodnotól* nem mellze szállottak táborba. Aug. 13 ik napján kiásatott a' *Wilnában* megöletett *Kossakowski* Generálnak teste, 's nagy pompa közt kopersóba tétetve eltemettetett. — *Samogitiában* *Wawrzetzki* commandirozza az insurgált Lengyeleket. *Derfelden* Orosz Generál 12 ezer emberrel táborozik *Slonin* alatt *Sierakow* Lengyel Generál

ellen, kinek vezérlése alatt 15 ezer Lengyel lenni mondatik. Eggy közönséges levél meg hamisittya, hogy az Oroszok *Wilnát* fel prédálták, és a' lakosokat minden nem és kor választás nélkül meg ölték volna.

Eggy *Aug. 30* dik napján költ *Thorunumi* levél azt beszéli, hogy a' déli Prussziában, az az, Lengyel Országban abban a' részében, melyet a' múlt esztendőben foglalt vala el a' Prussia király, napról napra mind inkább nevedik az insurgenseknek száma. A' papok nemcsak alattomban, hanem még a' templomokban is serkengetik halgatóikat a' Prusszusok ellen. — *Cujaviának* nem utolsó városa *Brzesc* alatt keményen bé sántzolták magokat a' Lengyelek. *Gnesnában* közönséges gyűlést tartottak a' nemesek. — *Klodavóban* egynéhányat el tsiptek azok közül, a' kik a' Prussziai király parantsolatyából a' nemesi fundusoknak mérésekre, és classificáltatásokra ki mentek, a' melly leg inkább okozta a' déli Prussziában való insurrectiót. Ennek első indítója vólt a' déli Prussziában, eggy vólt *Gnesnai Castellanus*, ötet mások is követték, 's alattomban *Kosciuskó* is ingerlette, sőt a' mint mondják, néppel is segítette őket. A' *Gnesnában* hagyatott Prusszus őrizetet el fogták, kasszájokat el foglalták, az idegen hivatalosokat árestomba zárták. Ezt miveltek *Brzesc* ben is. Innen *Wloclawekbe* mentek, az ott vólt Prusszusokkal öszve tsaptak, *Marvicz* hadnagyot meg ölték, fő nélkül maradt embereit pedig rabságra vitték. A' *Graudencz* ből (napnyúgoti Prussziának városából) hajókon *Warsóviába* vitetett puska port és munitiót is el tsipték a' *Vistula* vizébe hányták, az azokat kisíró Prusszus tisztet és köz embereket fogságba küldötték. Onnan *Nieszavába*, *Thorunumhoz* 3 mélföldnre indultak, holott az ottan hagyatott Prusszus tsupportnak hült helyénél egyebet nem leltek. Azt mondgyák, hogy ez az imitt amott tsavargó insurgensek töbnire fel fegyverkezett parasztokból állanak, és semmi ártillériát nem hor-

danak magokkal. A' *Netz* vize körül is számos insurgensek mutatták magokat, és egy tsuport Prusszus katonaságot el is fogtak a' *Breslauer* ország útja mellett. *Posnania* körül is láttattak már egynéhányan, de még eddig azt el nem foglalták; ellenben *Kalischt* és *Lissát* kezekre kerítették. Az utólsóbb városban sok német lakosok ölettettek meg általok. Hasonló szerentsétlenség történt *Fraustadton*. s. a. t.

*Lemberg*ből jött magános levél által tudósítatunk, hogy Cseh Országból 107 pattantyús, 40 munitiós szekér, és egynéhány ostromló ágyúk érkeztenek légyen, *Aug.* 20 dik napján, de ezek sem fognak ottan sokáig múlatni, hanem tovább *Zamoscha*, vagy *Lublinba* menni az ármádiához. Az ott lévő Cs. K. tisztek írják, hogy az ott lévő Austriai ármádia immár egészen bé ment a' *Lengyel* földre Gróf *Harnoncourt* Feldmarsal, Gróf *Auersberg*, és *Schulz* Generáloknak vezérlések alatt.

Egy *Aug.* 28-dik napján költ *Posnániai* levél írja, hogy a' déli Prussziában támadt insurrectió tökéletes lábra állott, az insurgensek *Aug.* 22-ik napján *Kostenben* öszve gyültek, holott alája irták magokat az ottan készített Confoederations-actának, sok hadi tiszteket választottak magok között, 's fő vezérekké *Niwrievski* vólt *Posnániai* Vajdát tették. Ez a' Generál leg ottan *Szrinbe* ment, és az ott lévő táborig kasszát, és magazinumokat el foglalta. Mások másfelé vették útjokat, és már most egészen hatalmuk alá vették déli Prussziát. Rendelt és küldött ugyan a' Prussziai király egynéhány regementeket az oda való insurgensek ellen; de mivel azok elégtelenek lesznek a' már egész divatjában lévő insurrectió tüzének meg óltására, kéntelen lesz *Warsóvia* ostromát félbe szakasztani, 's egész erejét az insurgensek ellen fordítani.

El nem halgathattyúk azt a' történetet, melly a' *Rajna* mellett táborozó Prusszus ármádiától

Lengyel Országba menni parantsoltatott vitéz *Szekuli Obesteren* esett. Újában *Scarberk* Lengyel Gróffal öszve találkozáván, általa vaktában agyon lövetett. Látván *Szekuli Obesternek* lovásza kedves urának véletlen halálát, pistolt kapott, 's föbe lötte *Scarberk* Grófot. A' Prussziai király rendkívül meg szomorodtnak, és fel indúltnak lenni mondatik kedves hadi tisztének el vesztésén, a' Lengyel Grófot meg ölö lovászt pedig gazdagon meg ajándékozta, 's azt igirte nékie, hogy *Scarberk* Gróf örökségeiből fogja urához mutatott hiveségét meg jutalmaztatni.

Berlinbe az a' hir jutott Lengyel Országból, hogy *Aug. 28* dik napján ismét 3 redutát, két ágyút, és egy haubitzát nyertek a' Prusszusok *Warsóvia* alatt. Más nap próbálták ugyan a' Sarmaták a' töllök el vétetett helyet vissza nyerni, és mérgesen meg támadták a' Prusszusokat, de ekkor is vissza verettek. — A' meg ölettetett Lengyel hadi tisztek közt lenni mondatott *Bronikowski Obester* is.

Frantzia Ország.

Hollándiai Flandria erős várának *Sluysnek*, *Aug. 26*-dik napján lett meg vétetéséről követezendő jelentést küldött *Lacombe St. Michel* a' *Párisi Conventhez*: *Cassandriának* (Cassandnak) általunk lett el foglaltatása előjáró postája vólt *Sluys* meg vétetésének. *Fructidornak* 9 dik napján (*Aug. 26* dikán), dél előtt marsiroztunk ebbe bé, 22 napig tartott ostromunk után. Már most a' három színű zászló lobog ezen erősségnek köfalain. — Ennek általunk lett ostromoltatása elegendőképen bizonyította, hogy a' Frantzia patrióták éppen olly álhatatosak a' természet és mesterség által meg erősített helyek akadályainak felül haladásában, mint ellenségeinek a' szabad mezőben való meg győzésében. — Héjjában nyitattak fel a' vizi tsatornák, héjjában boritatott el ez a' környék viz által, éggyetlen

egy keskeny töltés vólt még, a' mellyen közelebb lehetett volna a' várhoz menni, 's ez is pedig minden nap kéttzer el borittatott a' vizeknek özönnye által. Héjjában tüzelt az ellenség ezen tájra, semmi sem akadályoztathatta meg győzdelmes seregeinket. Ambátor sem éjjel, sem nappal szünete nem vólt is az ágyú tüzének, ámbár a' tengernek habjai, és a' rossz idő velünk ellenkeztenek légyen; még is mindazáltal a' várnak köfalaitól egy pistoly lövésnire ásták bé magokat mina ásóink. Katonáink övedzetig úsztak a' vízbe és sárba; még is nemhogy el rettentettek volna az által, sőt inkább nyomorúságoknak közepette is így kiáltoztak: *Éllyen a' respublica!* Végtére a' köfalakra való fel hágás határozott meg, mellyet midőn nagy nyúghatatlansággal várták volna vitézeink, akkor jelentette a' várbeli őrizet, hogy kész velünk capitulálni, 's miért ne vinnénk azokat a' katonákat hadi fogságra, a' kik tartozó kötelességeket mivelték. — A' köztünk uralkodó nyavalyák miatt leg inkább óhajtották egészséges vitézeink a' vár ostromlásának végződését. Egy olly vár, melly ennekelőtte 3 's 4 hólnapig is ki állotta az ostromt, 22 napok után hatalmunkba esett. Bombáink és tüzes golyóbisaink tsak nem egészlen meg eméleszték a' várost, mellyben 150 ágyút, 's többnire mind érczből készülteket, igen sok olvasztott vasat, puska port, és mintegy 8000 flintát találtunk és nyertünk. 2000 Hollandus őriző katonák estek fogságunkba.

Ezen Hollándiai erős vár el vétetésének körülállásairól, ekként szól egy *Sept. 4 dik* napján költ *Amsterdami* levél: „Külömbkülömbféle helyekről jött levelek erőssitik *Sluys* várának *Franziák* által lett el vétetését. Az abban uralkodott nyavalyák, és kiváltképen a' vér has miatt lehetetlen vólt az őrizetnek az ostromlást tovább ki állani, melly miatt annyira el lankadtak, hogy éppen semmi szolgálatot nem tehettek — tsak nem minden pattantyúsaink ispotályban lévén, nem

szolgálhattak a' bástyákon. Önnön maga a' vár Commendánsa is, a' vitéz *Duyn* Generál betegségbe esett. — Egyenlő szívvel meg vallyák a' Frantziák, hogy 8 vagy 9 ezer embereknél többbe került nékik ez az ostrom, és még most is nagy betegeknek a' száma. — Közelebb közelebb jönnek *Brédához* és *Herczogenbuschhoz*, még pedig nem apró tsuportonként, mint ennekelőtte, hanem nagy számmal. Félő, hogy *Seelandiába* is bé ne üssenek, melly miatt ott is nagy hadi készületek tétetnek. „

Aug. utolsó napján, reggeli hét órakor nagy föld harsogás és indulás hallatott *Párisban*, melly a' *Grenelli* síkon lévő puska poros toronynak meggyulladásá által okoztatott, és a' melly alkalmatossággal 50 vagy 60 ember vesztette el életét, a' meg sebesítettettek számok is réá megyen annyira. *Lequinio* és *Tureau* jelentést tévén e' történetről a' Convent előtt, így szóllott *Delmas*, hogy az annak nézésére ment nemzeti képviselőknek jelenlételekben dúlt fúlt a' nép, 's otsmány szókat szóllott. Erre nézve a' köz jóra, bátorságra, és törvény hozó Commissiókra bizta a' Convent, hogy vizsgálják meg, 's tanulják ki a' nép hékételenségének okait. Sok rossz indulatú emberek el hitették a' néppel, hogy bizonyos, szabadon botsátatott személlyek gyújtották fel a' puskaporos malmot. A' Conventnek egy proclamációja tétetett közönségessé, mellyben a' tsendességre és vigyázatra serkentetnek *Párisnak* lakosai. — *Lecointre* vádolta el *August.* 29-dik napján *Billaud Varenest*, *Collot d' Herboist*, *Barrerét*, *Voulantot*, *Vadiert*, *Amart* és *Dávidot*, a' kikről t. i. azt hirsztette egy *Básiliai* levél, hogy ezek is *Robespierre* után küldettek az örökkévalóságba. *Lecointre* ellenek tett vádjának nevezetesebb pontjai ezek vóltanak, hogy ők is tagjai lévén a' köz jóra ügyelő Commissiónak, sok dolokban égyet értettek *Robespierrel*; hogy sok ártatlan embert tsukattak tömlötzbe; hogy sok jó lakost el rettentettek; sőt hogy a' Conventnek

tagjait is félelembe ejtették, azt hirleltetvén, hogy 30 közzük meg fogna fogattatni; hogy *Robespierrel* égyütt el rontották a' Convent gyűlésében való szabados elmélkedést és szóllást; hogy az egész Fr. respUBLICÁT gyászba borították, 100 ezer lakosnál többet hányatván tömlötzökre, kik közül sokan 80 elztendős vénnek, mások jó pater-familiások, sokan hiv védelmezői vóltanak a' hazának. — *Lecointre* vádjainak, és *Gujon*, *Billaud-Varennés*, *Cambon*, és *Thuriót*, azokra tett jegyzéseiknek tsendes meg halgattatása után, azt végzette a' Convent, hogy *Lecointre* vádjait a' leg nagyobb meg indulással meg veti, és hogy az általa hamisan vádoltatott személyek a' közönséges kivánsághoz illendöképen viselték légyen magokat. “ s. a. t. Ebből ki tettzik, hogy még is élnek *Barreré*, *Collot d' Herbois*, 's felylyebb említett társaik, hanem tsak ugyan igaz az, hogy a' Conventnek ezen végzése ellen még most is dúl fúl a' *Párisi* nép, és hogy nehezen fogják a' *Lecointre* által el vádoltattak, a' szent gvillo-tióét el kerülni. Az is igaz, hogy a' békételen nép erőssen sürgeti a' nemzetnek eredeti öszve gyűllését, és a' Convent tagjainak meg változtátását; ezek ellenben azon iparkodnak, hogy tovább is meg maradhassanak előbbi tekéntetekben és méltóságokban, azt adván okául, hogy ők a' respUBLICÁNAK mind külső, mind belső környülállásait leg inkább értik és esmériik.

Ugyan ezen gyűllésben tett *Treillard*, a' közjóra ügyelő Commissiónak nevében arról jelentést a' Convent előtt, hogy a' *dominus Telegraphus* (igy neveztetik az az alkotmány, melly által a' leg távolabb történt dolgokat is kevés szempillantás alatt lehet másokkal közleni) azt az örvendetes hirt hozta *Párisba*, hogy *Fructidornak* 13-dik napján (*Aug. 30 dikán*), reggeli hat órakor *Conde* vára is fel adta légyen magát. Mingyárt ekkor azt végzette a' Convent: 1.) Hogy *Conde* ennekutánna *Nord Libre* nek hivattasson. 2.) Hogy az azt ostromlott ármádia érdemessé

tette magát a' haza eránt. Ezen végzései a' *Telegraphus* által ismét *Condébe* küldettek, a' melyekre, még a' Convent ülésének vége előtt onnan a' válasz villza jött.

Kételkednek a' Német Tüdósok, hogy ezen új alkotmánynak a' *Telegraphusnak*, *Chappe* Fr. hires mechanicus lett volna első fel találója. Értelmeknek erősítésére, a' levegő éghen úszó hajónak, avagy laptának (*globi aërostatici*) históriáját hozzák elő: Ennek találmányát *Montgolfiernek* tulajdonittják a' Frantziák, a' Német Tüdósok pedig egy *Lana* nevű német Jesuitának, a' ki azt az *Aërostaticának* regulái szerént szépen ki dolgozta, de nem lévén másoktól pénzbeli segítsége, nem vonhatta próbára elmés találmányát — mig végre *Montgolfier* kezébe akadván a' fent nevezett Jesuitának *Lanának* írásai, azokat által tanulta, gondolattyait maga hasznára fordította, és mint tulajdon találmányát, úgy trombitálta ki a' tudós világ előtt. A' *Telegraphusnak* sem *Chappe* vólt első ki koholója, hanem a' mint a' Német Tüdósok mondják, egy *Bergstraesser* nevű *Hanai* Professor, a' ki 9, sőt 10 esztendővel ennekelötte egy hasonló alkotmányról ki adattatandó könyvről tett jelentést, mellyre sok Cs. K. hadi tisztek is fizettek elő pénzt. De mi okból, miből nem, bizonytalan, félbe maradt munkája, mellyet *Chappe* uram magának meg szerevén, mind addig hánytavetette elméjét, mig a' *Bergstraesser* által találatott fundamentomon a' *Telegraphust* el készítette, és már most magának tulajdonittja annak első fel találását.

Aug. 26 dik napján tartatott ülésben olvasatta fel a' Convent, a' *Genevai* respública követyének irását, mellynek rövid summája e' vala: „*Polgári képviselők!* A' *Genevai* fő hatalom választott engemet maga képviselőjévé a' Frantzia respubicánál. Nem vagyok király embere, sem nem néhány aristocratáké, hanem a' népnek embere vagyok. Meg újtom azon kéresemet, mellyet már *Májusnak* 24-dik napján elötökbe terjesz-

tettem, hogy nékem egy olly napot mutatnátok, mellyen közönséges helyen és módon esmérnétek meg rangomat. Annyival inkább szerentsét kívánok követségemhez, a' mennyivel nagyobb bizodal-mam vagy on olyatén férfiakkal való esmeretségre, és közelebb való égyyességre, a' kik ugyan azon principiumokat tartják és védelmezik, a' mellyeket én eleitől fogva szívemben viseltem.

Reybacz István Salamon.

Ezen irásnak fel olvastatása után, *Barreré* javaslására azt végzette a' Convent, hogy a' *Genevai* követnek meg esmértetése ugyan azon módon vitetessen végbe, a' melly módon végbe ment az *Amérikai* követnek meg esmértetése.

Következett napon, u. m. *Aug.* 23-dikán a' fent nevezett *Genevai* követ, titoknokja, és sok *Genevai* lakosok által kísértetvén a' Convent palotájának belső részébe bé vezetett, és az *Elő* ülővel által ellenben le ültetett.

Elegyes Tudósítások.

Guadelouppéből Londonba küldetett levelek jelentik, hogy a' győzedelmeikben fel fuvalkodott *Frantziák* ott is nagy hadi készületeket tesznek, és hogy öfzve szövetkezvén a' *Mulattákkal*, és feketékkal, a' kik az *Amérikai* szigeteknek igen változó egéhez hozzá szoktak, keménnyen fenyegetik a' *Brittusokat*. — Egy külső Országi újság levél azt hirdeti, hogy *Devins* Generál, változó egészsége miatt, kénytelen vólt az *Olasz Országi Cs. K. ármádiának* kórmányáról le mondani, mellyet *Austr. Lombárdiának* kapitánya *Ferdinánd* fő hertzeg válalt magára, a' ki épen azért utazott *Turinba*, hogy ott tanátskozhasson a' hadakozásnak további folytatásáról a' *Sárdiniai királlyal*. — A' *Kusseli* Tanátsos *Koch* úr egy memorialist küldött a' *Párisi* Conventhez, mellyben panaszt tett a' *Frantzia* nemzeti biztosok ellen, a' kik azon várost minden ok nélkül porrá égettették. *Hencz*, a' ki egy vólt azok között az irgalmatlan biztosok között, mingyárt meg fo-

gattatott a' Convent parantsolattyára, és hogyha ki sül ellene a' dolog, el nem kerüli a' gvil-
lotinét. Egyszersmind arra kötelezte magát a' N.
Gyűlés, hogy ha a' Koch úr memorialisában fel-
jegyzett környülállások igazazaknak lenni talál-
tatnak, egészlen fel fogja Kusselt a' nemzet kasz-
szájának költségén építtetni.

Egy Coste nevű Carolinai, nevezetesen Char-
lestowni pap, egy olly új hadi alkotmányt talált,
mellynek tüzeit lehetetlen meg óltani. Tulajdon-
képen *carcasse* (*olla ignaria, ferramentis varii ge-
neris referta*) az az, ollyan fazék ez, mellybe
vas darabok rakattatván, 24 fontos ágyúkból 800
lépésnire lehet löni. Ezt az öldöklő találmányt
a' Párisi Conventel közlötte a' fent nevezett Ka-
rolinai pap, 's többek közt ekként fejezi ki ma-
gát küldött levelében: Hogyha, *úgymond*, eggy
72 fontos ágyúból lövettetik ki ez a' *carcasse*,
nints olly 120 fontos ágyú, a' melly ellene ál-
hasson, és hogyha hat, illyetén *carcassekkel* meg-
töltetett ágyúkkal rakott linea hajó Európának
minden tengeri ereje ellen menne, még tsak egy
tsanakotska se maradna közüle épen, mind meg-
emésztené ez az új találmány. Négy nagy ágyú
elegendők vólnának az ellenség egész flottájának a'
ki kötő helytől való el távoztatására, avagy hogy-
ha közelebb menni bátorzkodna, egészlen meg emész-
tené. A' szárazon való tsatákban sok kárt lehet-
ne tenni az ellenségnek lovasságában az illyetén
carcassek által s. a. t. Küldött levelének végén,
esküvéssel kötelezi magát Coste pap, hogy ha a'
Párisi Conventnek nem fog tettzeni ezen új ta-
lálmányt hasznára fordítani, soha senkinek se fog-
ja azt ki nyilatkoztatni. Minthogy ez a' Coste
pap találmánya nem egyébb, hanem az úgy ne-
vezett *ignis graecus*, az az, görög tűz, melly
már ennekelötte, XV Lajos király alatt készítte-
tett, de a' mellyel való élés akkor is meg nem
engedtetett; annak további meg vizsgálása, a' köz-
jóra, tengeri, és hadi dolgokra ügyelő Commis-
sióksa bizattatott.